

تحلیل عناصر تزئینی مشترک در بناهای مذهبی (بررسی تطبیقی کلیساهای دوره گوتیک و مساجد دوره ایلخانی)

حامد احمدی^۱، سیدمهدی رسولی^۲

^۱ دانشجوی دکترای معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران غرب (نویسنده مسئول)

^۲ دانشجوی دکترای معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز

چکیده

با در نظر گرفتن جایگاه معماری و به خصوص تزئینات آن‌ها به عنوان عاملی عینی که نشان دهنده‌ی شیوه تفکر مردمان آن زمان، نوع اعتقادات و سبک زندگی هر دوره می‌باشد این نگرش را می‌توان در مسجد و کلیسا که کارکردی فراتر از زیباسازی بنا و همچنین نوع اعتقاداتی که داشته اند نمود پیدا می‌کند. حال با توجه به جایگاه ویژه‌ی این بناهای مذهبی در حاکمیت‌ها بر اساس تفکر دینی، و بیان داشتن این نکته که حاکمیت دینی کلیسا در اروپا، دوران گوتیک را در بر می‌گیرد و یکی از اوج-های حاکمیت دینی در ایران، دوره معماری ایلخانی می‌باشد. روش تحقیق به شیوه توصیفی تحلیلی و استدلالی منطقی با رویکرد تطبیقی می‌باشد. در ابتدا مبانی و تفاوت های فکری مرتبط با تزئینات در مسجد و کلیسا مطرح می‌شود و در نهایت با بررسی تطبیقی مساجد و کلیسا به تحلیل معنایی نقش تزئینات پرداخته می‌شود. نتایج نشان می‌دهد که مبانی تأثیرگذار بر هنر و معماری و عوامل شکل دهنده بر چند قسمت تقسیم می‌شود: دلایل فنی؛ که با ابزار، ادوات و پیشرفت‌های علمی و فنی هر دوره ارتباط دارد. دومین دلیل آن منشی می‌باشد: که با فضائل اخلاقی متولیان اثر می‌باشد که با هنرمند و معمار پیوند دارد. دلایل که با رفتارهای تأثیر می‌پذیرد و بر آنها تأثیر می‌گذارد. بنابراین تأثیرگذاری پیشینه تفکری شرقی و غربی؛ تفکرات دینی و بحث زیبایی شناسی؛ عواملی شرح داده شده است. که مبین تفکرات، اعتقادات، باورهای دینی، شیوه زندگی و ادراکات مردمان هر دوره نسبت به آموزه های دینی، خدا و کتب مقدس می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: مسجد، کلیسا، گچکاری، خطاطی، نقاشی